

Research paper

Development Model of Educational Justice in the Field of Sport Sciences (Case Study of Jahrom University)

H. R. Safari Jafarloo¹, M.S. Afroozeh²

1. Assistant Professor of Sport Management, Jahrom University, Jahrom, Iran
2. Assistant Professor of Sport Management, Jahrom University, Jahrom, Iran
(Corresponding Author)

Received: 2019/03/01

Accepted: 2019/06/10

Abstract

The purpose of this study was to present a qualitative model for the development of educational justice in the field of sport science, which was presented in the case of Jahrom University. In this qualitative study, the grounded theory was used to analyze the data. By reviewing the background and theoretical foundations, the elementary list was formulated as interview questions and primary tool for collecting data and interviewing guide. Then, three sessions with 20 undergraduate and postgraduate students in the field of sport sciences were held as the focal points of the university. It was tried to consider good, moderate, and weak students in the selection of the sample of equal participation. Moreover, 12 semi-structured interviews were conducted with the faculty members and educational justice elite at Jahrom University until data saturation, meaning that the data was the same as previous data. In the analysis of the data, after the open and axial coding processes, and based on the analysis of the obtained factors, the coding process was performed. The final pattern of research was formed according to the results of two general dimensions including educational injustice platforms and educational justice strategies. General concepts gained from injustice platforms included facilities, educational resources, academic discrimination, laws, personal characteristics, professors, content and geographic location as well as educational justice strategies were transparency, development of evaluations, training and local development and interaction.

Keywords: Educational Justice, Educational Management, Sport Sciences

---

---

1. Email: hamidsafari83@yahoo.com

2. Email: s_afroozeh@yahoo.com

Extended Abstract

Background and purpose

Historical evolution shows that justice as a kind of value has been a reflection of the desirable situation of societies, and the way in which this favorable situation has been shaped the basis for the formation of various institutions, relationships, structures and interactive system among human beings (1). Kinloch and Dixon (2018) argue that justice in schools and universities is a factor in social justice, and that equal opportunity in education is the foundation of equal opportunity in society (2). Equal opportunity means preventing, eliminating or reducing discrimination between individuals in terms of gender, race, physical status, age, language and social class (3). Eldridge (2012) believes that educational justice can lead to a higher level of learner performance that has individual differences in various areas (4). The purpose of this study was to present a qualitative model for the development of educational justice in the field of sport science, which was presented in the case of Jahrom University

Materials and method

In this qualitative study, the grounded theory was used in data analysis. In this research, firstly, through the study of the background and library method, the inferential index of injustice components was identified. The preliminary list was compiled as interview questions and primary tool for collecting data and interviewing guide. Next, three sessions with 21 undergraduate and postgraduate students in the field of sport sciences were held as the focus group of the university. Moreover, 12 semi-structured interviews were conducted with faculty members and educational justice elite at Jahrom University. Theoretical sampling was a non-random sampling method in this qualitative study. It should be noted that the interviews were continued until theoretical saturation as well as targeting individuals through purposive method sampling, each interview lasted from 45 to 60 minutes, and all interviews were taken into account. Browsing notes, and related non-relevant content and related content were added to analyze sentences several times. In order to increase the transferability and proportionality of the data, the entire research process and the work done on the study path were written, and in order to increase the consistency of the findings, the extracted materials were made available to qualified experts in the field of qualitative research with a high agreement among the obtained results. In addition, the researchers tried to not interfere with their assumptions as far as possible in the process of data collection and analysis to verify. After the interview, the analysis of the findings was done using the field-centered approach, and the data from the interviews were coded and classified in the same conceptual groups, then were analyzed qualitatively. The coding in this research was performed openly, axially and

selectively, and after the open and axial coding processes, the conceptual model of the research was developed based on the selective coding process.

Findings

In the first part of the research, the systematic process was designed to categorize the data obtained from the research, including open, axial and selective coding. In open coding, the researchers extracted symbols without any restrictions and only based on similar meanings and identical signs. At this stage of the research, the researchers tried to create early signs through continuously reviewing the data. In the next step called axial coding, the process of categorizing the concepts took the form of excerpts. Otherwise, at this stage, the codes which were semantically interrelated were the categories and components to form the important encoding axes of the educational injustice platforms and educational justice strategies. General concepts derived from inequities included facilities, educational resources, academic discrimination, laws, personal characteristics, professors, content and geographic location as well as the educational justice strategies consisted of transparency, development of evaluations, training, local development and interaction. The component of the facilities included three categories of infrastructure, welfare and information technology. The next component was the educational and educational resources purified in two graduate and postgraduate degrees. Additionally, the learning component of the educational excellence was identified as being classified internally and externally. Individual features also included personal history and student families. The content component of the curriculum was another component of the educational inequities in the field of sport science, which comprised two categories of ministry and inter-disciplinary authority. Other identified components of the educational justice were geographic location, and the next component of the faculty that was highly evaluated encompassed five categories of discrimination, academic ethics, supervision, evaluation and management of the class. As mentioned, another focus of data coding was on strategies for the establishment and development of educational justice in the field of sport science at Jahrom University. One of the important components of the Education Justice Development Strategy was identified as the component of transparency, including two categories of evaluation and selection. Furthermore, the component of training was classified into two categories of test and syllabus in sport science. Finally, the third strategy was interaction, which could be emphasized in the two fields of in- and out-of-university. Among other strategies for the development of justice, one could point out that in the two areas of evaluation of professors and students, the development of justice in the field of sports science could help. Finally, the latest strategy was local development identified in two categories of academic and native development.

Discussion and Conclusion:

In the context of opportunities, the discrimination or gender, ethnicity, and quota fraud in various stages of education such as passing the entrance exam or end-of-term course evaluations of each semester deprive students of chances for success according to the interviewees. It seems that the Department of Sport Sciences can introduce the students to lawful lawsuits, lectures or pamphlets for the introductory celebration of the new students. However, each university in terms of its cultural, social and economic components and educational background can take the measures to reduce educational inequities. Probably, the newly established universities in this process can, in some aspects, take the best step more precisely to eradicate injustice. The Jahrom University as the second university in Fars province of Iran can easily implement many educational and evaluation strategies that expressed in development model of educational justice in the field of sport sciences with the provided mechanisms.

Keywords: Educational justice, Educational management, Sport sciences

References

1. Danaee Fard, H, Torabzadeh Jahromi, M S. (2017). An Analysis of the Coherence of the Theory of Justice in Educational Policies of the Islamic Republic of Iran Appraisal Appraisal Approach. *Strategic Management Thought Research*, 11 (1), 73-108. (Persian)
2. Kinloch, V., & Dixon, K. (2018). Professional development as publicly engaged scholarship in urban schools: implications for educational justice, equity, and humanization. *English Education*, 50(2), 147-171.
3. Brighouse, H. (2007). Educational justice and socio-economic segregation in schools. *Journal of Philosophy of education*, 41(4), 575-590.
4. Eldridge C. (2012). Principals leading for educational equity: Social justice in action. Doctoral Dissertation, University of Maryland. Retrieved from <http://drum.lib.umd.edu/handle/1903/12669>

الگوی توسعه عدالت آموزشی در رشته علوم ورزشی (مطالعه موردی دانشگاه جهرم)

حمید رضا صفری جعفرلو^۱، محمد صادق افروزه^۲

۱. استادیار مدیریت ورزشی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه جهرم، جهرم، ایران.

۲. استادیار مدیریت ورزشی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه جهرم، جهرم، ایران (نویسنده مسئول)

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۵/۰۵ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۳/۲۰

چکیده

هدف تحقیق حاضر ارائه الگوی کیفی برای توسعه عدالت آموزشی در رشته علوم ورزشی بود و به صورت موردی در مورد رشته علوم ورزشی دانشگاه جهرم ارائه گردید. پژوهش حاضر یک پژوهش کیفی است و از نظر روش اجرای تحقیق، از رهیافت سیستماتیک گرندد تئوری در تحلیل داده‌ها بهره گرفته است. با مرور پیشینه و مبانی نظری، فهرست مقدماتی از سوالات به عنوان ابزار اولیه جمع‌آوری داده‌ها، تدوین گردید. سپس سه جلسه با ۲۱ نفر از دانشجویان کارشناسی و تحصیلات تکمیلی رشته علوم ورزشی به عنوان گروه های کانونی دانشگاه برگزار گردید. سعی شد در انتخاب نمونه رعایت سهم مساوی (حدود ۷ نفر) دانشجویان خوب، متوسط و ضعیف مد نظر قرار گیرد. همچنین ۱۲ مصاحبه با اساتید گروه و نخبگان عدالت آموزشی در دانشگاه جهرم صورت گرفت تا این که داده‌ها به اشباع نظری رسید و به عبارتی داده‌ها، تکرار داده‌های قبلی بودند. در تحلیل داده‌ها پس از فرآیند کدگذاری باز و محوری و با استناد به تحلیل عوامل به دست آمده، فرآیند کدگذاری انتخابی انجام شد. نتایج در دو بعد کلی بسترهای بی عدالتی آموزشی و راهبردهای عدالت آموزشی، الگوی نهایی تحقیق را شکل داد. مفاهیم کلی به دست آمده در بسترهای بی عدالتی شامل امکانات، منابع آموزشی، تبعیض تحصیلی، قوانین، ویژگی‌های فردی، اساتید، محتوای درسی و مکان جغرافیایی است و راهبردهای عدالت آموزشی شامل شفافیت، توسعه ارزیابی‌ها، آموزش، توسعه محلی و تعامل است. به هر حال پیشنهاد می‌شود تعاملات در سطح فراسازمانی و ارتقای آموزش و ارزیابی در بخش سازمانی در جهت کاهش بی عدالتی آموزشی مورد تأکید دانشگاه قرار گیرد.

واژگان کلیدی: عدالت آموزشی، مدیریت آموزشی، علوم ورزشی

1. Email: hamidsafari83@yahoo.com

2. Email: s_afroozeh@yahoo.com

مقدمه

مفهوم عدالت، یکی از اساسی ترین مفاهیمی است که در مورد چیستی آن بسیار بحث شده است، ولی اجماعی بر مباحث طرح شده وجود ندارد و از این رو جزو همیشگی دغدغه های انسان ها در تمام قرون بوده و در اعصار مختلف، معنای مختلفی را در بر داشته است. عدالت در معنی قدیم آن معادل دادن هر چیز به کسی است که استحقاق آن را دارد؛ یعنی با برابرها برابر و با نابرابرها نابرابر برخورد می کند و در معنی امروزی آن عدالت که مبتنی بر برابر شناختن انسان های جامعه در برخی از حقوق خاص است عدالت را احقاق حقوق برای تمامی افراد جامعه می داند (مطهری، ۱۹۹۳؛ فنایی، ۱۹۹۵). سیر تطور تاریخی نشان می دهد که عدالت به عنوان نوعی ارزش، بازتاب وضعیت مطلوب جوامع بوده است و چگونگی ترسیم این وضع مطلوب، مبنای شکل گیری نهادها، روابط، ساختارها و نظام تعاملی مختلفی در بین افراد بشر شده است (دانایی فرد و تراب زاده جهرمی، ۲۰۱۷). یکی از حوزه های اجتماعی عمل عدالت، حوزه تعلیم و تربیت است که به نحو مستقیم در وضعیت نهایی توزیع بهره مندی ها، فرصت ها و قدرت در جامعه تأثیر می گذارد و از سویی رشد فردی انسان ها را نیز متأثر از خود می سازد. از ابعاد تحقق عدالت اجتماعی در این حوزه تأمین فرصت های یکسان برای دسترسی عموم افراد جامعه به آموزش است و همه آحاد انسانی حق دارند از آموزش و پرورش یکسان برخوردار گردند. بر همین مبنا کشورها به خصوص کشورهای در حال توسعه در صدد ایجاد فرصت های برابر دسترسی همگان به آموزش هستند (شیرکرمی و بختیارپور، ۲۰۱۴). مک لوید^۱ (۲۰۱۸)، کینلود و دایکسون^۲ (۲۰۱۸)، بریگهوس^۳ (۲۰۰۷)، مارشال^۴ (۲۰۰۴) و بوگوتچ^۵ (۲۰۰۲) از تحقیقاتی بودند که عدالت آموزشی در مدارس و دانشگاه ها را، عامل عدالت اجتماعی بیان می کنند و فرصت برابر در آموزش را زمینه ساز فرصت برابر در جامعه دانسته اند. منظور از فرصت برابر جلوگیری، حذف یا کاهش تبعیض بین افراد از لحاظ جنسیت، نژاد، وضعیت جسمانی، سنی، زبانی، طبقه اجتماعی است (بنیت، بوت و یاندل^۶، ۲۰۰۱). برابری فرصت ها در بعد کلان نوعی نگاه انسان گرایانه و عدالت خواهانه را با خود به همراه دارد که غالباً به عنوان یک شاخص جامعه توسعه یافته در نظر گرفته می شود. اما در بعد خرد برابری فرصت ها و عدالت آموزشی ابزار و سازوکاری است که موجب شکوفا شدن اندیشه های خلاق و امکان پرورش قابلیت را برای همه به طور مساوی

-
1. Macleod
  2. Kinloch & Dixon
  3. Brighthouse
  4. Marshall
  5. Bogotch
  6. Bennett, Both and Yeandle

تأمین می‌کند (محمدی و دهقان، ۲۰۰۳). از طرفی عدالت آموزشی عبارت است از ایجاد امکانات و فرصت‌های برابر برای طرفین یادگیری که به فعالیت‌های آموزشی و تحقیقاتی اشتغال دارند. عدالت آموزشی به بهبود عملکرد فراگیران با توجه به تفاوت‌های فردی در حوزه‌های مختلف آموزشی منجر میشود (دولان^۱، ۲۰۰۳). راهکاری متنوعی برای توسعه این عدالت در نظر گرفته شده است؛ نتایج ایشیمارو و تاکاهاشی^۲ (۲۰۱۷) نشان دادند برای ایجاد عدالت در محیط‌های آموزشی می‌توان به مشارکت یادگیرنده و یاددهنده و یا والدین و معلمان در تدوین منشور عدالت آموزشی با توجه به منابع فرهنگی محلی تکیه کرد. وارن^۳ (۲۰۱۴) بیان می‌کند در آموزش عمومی نیاز به یک جنبش عدالت آموزشی وجود دارد تا کودکان در هر سنی، نژادی و سطح اقتصادی بتوانند به تحصیل عمومی بپردازند. البته عدالت آموزشی یکی از پرچالش‌ترین مباحث در آموزش است. مری^۴ (۲۰۰۸) اعتقاد دارد عدم رعایت عدالت آموزشی می‌تواند بسیاری از کودکان با استعداد را از ادامه مسیر در راه موفقیت، نامید و دلسرد کند. ایجاد محیط یادگیری بدون استرس، رساندن دانشجویان به رشد و بالندگی، اجرای یکسان قوانین و مقررات آموزشی برای همه افراد و فراهم نمودن زمینه‌های رسیدن به مهارت و آمادگی برای بازار کار از مقوله‌های عدالت آموزشی است (ثناگو و همکاران، ۲۰۱۱). البته چنانچه دام^۵ (۲۰۱۷) اشاره کرده است باید گفت که بسیاری از اصول عدالت آموزشی را با توجه به رابطه بین ورودی‌های آموزشی، خروجی‌ها و استانداردهای توزیع مشخص می‌کنند که چنین اصولی به دیدگاه و فلسفه سیستم آموزشی وابسته است. این رویکرد نشان می‌دهد در کشورهای گوناگون دیدگاه‌ها و الویت‌ها به آموزش می‌تواند متنوع باشد چنانچه سیاست‌گذاران و طرفداران حقوق مدنی در ایالات متحده اغلب منافع منفی نابرابری‌های نژادی در مدارس را از لحاظ نگرانی در مورد رقابت اقتصادی جهان آینده در سطح کشور نشان می‌دهند (تیلور^۶، ۲۰۱۷) چنانچه لوین (۲۰۱۷) بیان می‌کند سرمایه‌گذاری در عدالت آموزشی باعث نتایج اقتصادی چشمگیری در آینده می‌شود که سیاست‌گذاران باید به آن توجه نمایند.

عدالت در محیط آموزشی برای دانشجویان زمانی محقق می‌شود که از طریق درون داده‌ها و فرایندهای جاری در محیط آموزشی، دانشجویان قادر باشند به پیامدها یا همان هدف غایی که اهداف علمی و آموزشی، اعتقادی، اخلاقی، اجتماعی است، دست یابند. همچنین جویس و کارترایت^۷ (۲۰۱۸) برخی

1. Dolan
2. Ishimaru & Takahashi
3. Warren
4. Merry
5. Dum
6. Taylor
7. Joyce & Cartwright

از مهم‌ترین استانداردها را برای عدالت آموزشی شامل بی‌عدالتی در امتحانات، فضای آموزشی، انگیزش، معلم و تجهیزات مناسب می‌دانند. در واقع یکی از راه‌های تعریف عدالت، شناسایی بی‌عدالتی‌هایی است و دو منبع بی‌عدالتی مشهود، یکی ناشی از ساختار و اعمال سیستم آموزشی و دیگری ناشی از زمینه اقتصادی اجتماعی و قومیتی فرهنگی دانشجویان است. توسعه عدالت در آموزش مشابه عدالت در تمام خدمات عمومی ناشی از احساس ذاتی انصاف، احساس قانونی طبیعی است که به ما می‌گوید همه اعضای جامعه ارزش‌های برابری را در برابر قانون دارند و باید دسترسی مساوی به منافع آن جامعه داشته باشند (ثناگو و همکاران، ۲۰۱۱). سیاری و همکاران (۲۰۱۲) معتقدند نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات در توسعه عدالت آموزشی حائز اهمیت است. فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش ضمن بهبود دسترسی به فرصت‌های یادگیری، به ارتقای کیفیت آموزش با روش‌های پیشرفته تدریس کمک نموده، یادگیری را تقویت و سیستم‌های آموزشی را در مدیریت بهتر توانمند سازند. صالحی و همکاران (۲۰۱۴) نیز به مقوله اعتماد سازمانی اشاره کرده‌اند که ناشی از عدالت آموزشی است و نشان‌دهنده فناوری اطلاعات و ارتباطات از طریق توسعه گسترده دسترسی، انعطاف پذیر کردن یادگیری فردی، انعطاف پذیر کردن یادگیری محیطی و ارائه بازخورد فوری بر عدالت آموزشی نقش داشته است که سبب اعتماد آموزشی می‌گردد که خود منبعی است که فراگیران را در فرآیندهای یادگیری اعم از شروع یادگیری، شیوه‌های یادگیری و ارزشیابی از یادگیری حمایت می‌کند. از طرفی در محیط‌های آکادمیک خاص‌تر مانند دانشجویان رشته‌های گوناگون نیز احتمالاً مؤلفه‌های عدالت متفاوت هستند. محیط‌های ورزشی سرشار از تصمیمات و رویکردهای عادلانه و ناعادلانه‌ای است که آموزش برابر ورزش برای هر جنس و قومیت و ورزش برای همه به مفهوم کامل آن (دوین^۱، ۲۰۱۵) از مصداق‌های آن است که دانشجویان علوم ورزشی نیز در طول تحصیل از تجربه آن بی‌نصیب نیستند، هر چند محققان اندکی به این موضوع توجه داشته‌اند؛ چنانچه هر وای^۲ و همکاران (۲۰۱۱) نشان دادند جهت ارائه یک برنامه کاربردی آموزشی در آموزش ورزشی تا به توسعه اخلاقی و عدالت منجر گردد باید (۱) قراردادهای اخلاقی؛ (۲) پانل‌های ورزشی؛ (۳) بازی‌های اصلاح‌شده؛ و (۴) جوایز و پاداش را در رویکرد‌های آموزشی در نظر گیرند.

از آنجا که رشته‌های تحصیلی دارای ماهیت و ویژگی خاصی نسبت به دیگر رشته‌ها هستند، احتمالاً نگاه به عدالت هم در گروه‌های مختلف آموزشی متفاوت است. با توجه به تفاوت محرز رشته علوم ورزشی با سایر گروه‌های آموزشی از جهت ملزومات مورد نیاز و به جهت تازه تأسیس بودن دانشگاه

---

1. Devin
2. Harvey

جهرم، بررسی حیطه های عدالت آموزشی می تواند پایه ای برای توجه سازنده مدیران ارشد آموزشی کشور، استان و دانشگاه در جهت ساختار سازی و عدالت محوری در سال های آتی باشد. همچنین عدالت آموزشی یکی از ابعاد عدالت اجتماعی است که در جهت ارتقاء آموزش، حرفه ای شدن و کسب صلاحیت های حرفه ای دانشجویان علوم ورزشی ضروری است بنابراین هدف از مطالعه حاضر تدوین الگوی عدالت آموزشی در رشته علوم ورزشی است که به صورت موردی به دانشگاه جهرم اشاره دارد.

روش پژوهش

این پژوهش از نظر نوع راهبرد کیفی و از نظر روش اجرای تحقیق، از رهیافت سیستماتیک گراند تئوری در تحلیل داده ها بهره گرفته است. پژوهش کیفی برای درک و تبیین پدیده های اجتماعی، از داده های حاصله از مصاحبه ها، مستندات، مشاهده ها و غیره استفاده می کند. در این پژوهش ابتدا از طریق مطالعه پیشینه و روش کتابخانه ای، فهرست مقدماتی مؤلفه های بی عدالتی شناسایی شد. فهرست مقدماتی به عنوان سئوالات مصاحبه و ابزار اولیه جمع آوری داده ها مدنظر و راهنمای مصاحبه تدوین گردید. همچنین جهت دوری از سوگیری و یک جانبه نگری نظرات هر دو طیف دانشجویان و اساتید بررسی شد. در مرحله بعد سه جلسه با ۲۱ نفر از دانشجویان کارشناسی و تحصیلات تکمیلی رشته علوم ورزشی به عنوان گروه های کانونی دانشگاه برگزار گردید. در انتخاب این دانشجویان توجه به شرایط آنها از نظر تحصیلی مهم بود؛ چنان که ۷ نفر از دانشجویان ضعیف (۱۰ درصد پایینی ورودی)، ۷ نفر متوسط (۱۰ درصد میانی هر ورودی) و ۷ نفر خوب (۱۰ درصد بالایی هر ورودی) انتخاب شدند. همچنین ۱۲ مصاحبه نیمه ساختاریافته با اساتید گروه و نخبگان عدالت آموزشی در دانشگاه جهرم صورت گرفت که شامل ۲ استادیار مدیریت ورزشی، ۱ استادیار رفتار حرکتی و ۲ دانشیار مدیریت و فیزیولوژی ورزشی از گروه بودند. همچنین ۲ استادیار از گروه های آموزشی غیر از علوم ورزشی که با گروه همکاری داشتند نیز در این بررسی مشارکت داشتند. گروه علوم ورزشی دانشگاه جهرم با سابقه ده ساله و در گرایش های مدیریت و علوم زیستی در مقطع کارشناسی و ارشد مدیریت ورزشی از گروه های پیش رو در جنوب کشور است. شایان ذکر است که مصاحبه ها تا اشباع نظری ادامه یافت. به عبارتی داده ها، تکرار داده های قبلی بودند. مراجعه به افراد به روش نمونه گیری هدفمند بود. هر مصاحبه ۴۵ تا ۶۰ دقیقه به طول انجامید و همه مصاحبه ها یادداشت برداری شد. برای تجزیه و تحلیل جملات چندین بار یادداشت ها مرور، و مطالب غیر مرتبط حذف و مطالب مرتبط اضافه شد. نمونه گیری نظری نوعی طرح نمونه گیری غیر تصادفی هدفمند است که در پژوهش های کیفی از آن استفاده می شود. انجام مصاحبه ها تا حد اشباع نظری ادامه یافت. جهت افزایش انتقال پذیری و تناسب داده ها، تمام فرآیند پژوهش و کارهای انجام شده در مسیر مطالعه مکتوب شد.

جهت افزایش قابلیت همسانی یافته‌ها، مطالب استخراج شده در اختیار همکاران صاحب نظر در زمینه تحقیق کیفی قرار داده شد که توافق بالایی در میان نتایج استخراج شده وجود داشت. همچنین به منظور تأییدپذیری، محققان سعی نمودند پیش فرض‌های خود را تا حد امکان در روند جمع‌آوری داده‌ها و تجزیه و تحلیل آن دخالت ندهند. پس از انجام مصاحبه، تجزیه و تحلیل یافته‌ها با استفاده از روش زمینه‌محور^۱ انجام شد و داده‌های حاصل از مصاحبه‌ها، در گروه‌های مفهومی یکسان، کدگذاری و طبقه‌بندی و سپس به صورت کیفی تحلیل شدند. کدگذاری در این تحقیق به صورت باز و محوری و انتخابی انجام شد؛ بدین صورت که پس از فرآیند کدگذاری باز و محوری، مدل مفهومی تحقیق بر اساس فرآیند کدگذاری انتخابی تدوین شد.

یافته‌ها

در بخش اول تحلیل یافته‌های پژوهش، فرایند نظام‌مندی برای دسته‌بندی کردن داده‌های به‌دست‌آمده از پژوهش شامل کدگذاری باز، محوری و انتخابی طراحی شد. در کدگذاری باز، پژوهشگران بدون هیچ محدودیتی و تنها براساس معانی نزدیک و نشانه‌های یکسان، به استخراج نشان‌ها پرداختند. در این مرحله از پژوهش حاضر، پژوهشگران با مرور مداوم داده‌ها تلاش کردند تا نشان‌های اولیه را ایجاد کنند. در مرحله بعد که کدگذاری محوری نامیده می‌شود، فرایند دسته‌بندی مفاهیم شکل‌گرفته‌ای به‌خود می‌گیرد. به بیان دیگر، در این مرحله کدهایی که از نظر معنایی و حیطة به هم نزدیک هستند مقوله و سپس مؤلفه‌ها را تشکیل دادند تا محورهای مهم به دست آید. دو محور مهم به دست آمده در این کدگذاری بسترهای بی‌عدالتی آموزشی و راهبردهای عدالت آموزشی بود. در جدول شماره ۱ به بسترهای بی‌عدالتی آموزشی اشاره گردیده است.

پروژه‌گاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

جدول ۱- بسترهای عدالت آموزشی در علوم ورزشی

مؤلفه	مقوله	نشان ها
امکانات	زیر ساخت	وجود ورزشگاه و سالن های ورزشی عدم تجهیزات مناسب تخصصی ورزشی وجود امکانات دسترسی و وسایل نقلیه
	رفاهی	ازدحام و جمعیت زیاد دانشجویان در موارد خوابگاه، تغذیه یکسان بودن تغذیه دانشجویان علوم ورزشی با دیگر دانشجویان امکانات رفاهی ضعیف مانند خوابگاه عدم وجود برنامه های فوق برنامه ورزشی مناسب
	فناوری اطلاعات	کتابخانه ضعیف اینترنت کم سرعت و ناکافی عدم استفاده از نرم افزارهای علمی عدم آشنایی مسئولین دانشگاه با دنیای مجازی نبود آموزش های مجازی تحت وب
منابع آموزشی و پژوهشی	تحصیلات تکمیلی	در دسترس نبودن پایگاه های اطلاعاتی پژوهشی آموزش بر مبنای تئوری ضعیف بودن منابع و ابزار تحقیق شرایط ناعادلانه تحصیلات تکمیلی در بین دانشگاه ها
	کارشناسی	گران بودن و غیر قابل دسترس بودن برخی منابع درسی حجم بالای کلاس های عملی امکانات آموزشی سنتی محور کتاب های نامناسب و ناکافی در برخی دروس

ادامه جدول ۱- بسترهای عدالت آموزشی در علوم ورزشی

مؤلفه	مقوله	نشان ها
تبعیض	درون دانشگاهی	بی عدالتی جنسیتی در قبولی کنکور تحصیل رایگان برخی سهمیه ها در رشته تربیت بدنی ورود بی ضابطه وزارت ورزش به حوزه آموزش علوم ورزش سهمیه های قبولی کنکور قبولی بدون کنکور قهرمانان ورزشی نابرابری قومیتی
	برون دانشگاهی	وجود مسئولیت های خارج از دانشگاه اساتید تقلب های گسترده در آزمون عملی بی عدالتی جنسیتی در استفاده از فضاهای ورزشی اهمیت به دانشجویانی که تیم ملی یا ورزشکار حرفه ای هستند
ویژگی های فردی	پیشینه شخصی	سواد اطلاعاتی پایین دانشجویان سابقه ورزش دانشجو عضویت در تیم های ورزشی ترک تحصیلی قبلی مشکلات خانوادگی میزان برخورداری از هوش
	خانواده	وضعیت مالی خانواده و تعداد فرزندان وجود خانواده های ورزشکار یا غیر ورزشکار تشویق خانواده ها به ادامه و پیشرفت در رشته سطح تحصیلات و نوع نگاه آنان به مقوله ورزش علمی زندگی دانشجو دور از خانه و خانواده (سبک زندگی و محل سکونت دانشجویان)
محتوای درسی	وزارتی	سرفصل های ضعیف علوم ورزشی (سلیقه ای) آموزش غیر کاربردی و فقط مبانی نظری صرف عدم ارتباط محتوای تدریس به اهداف آن عدم وجود تطابق منابع درسی با نیازهای شغلی ورزش جامعه
	درون رشته ای	طرح درس نامناسب اساتید علوم ورزش برنامه ریزی درسی نامناسب در گروه ها و دانشکده های علوم ورزشی محتوای های انتزاعی خارج از ورزش روز و متغیر منابع درسی نامناسب، قدیمی و کم محتوا بومی گریزی و تمرکز گزینی محتوا ها

ادامه جدول ۱- بسترهای عدالت آموزشی در علوم ورزشی

مؤلفه	مقوله	نشان ها
مکان جغرافیایی		در دسترس نبودن رشته ها در برخی شهرها وجود دانشگاه در مناطق سخت آب و هوایی فاصله طولانی تا دانشگاه مادر عدم وجود امکانات تحقیقاتی مناسب در شهرستان ها مانند جامعه آماری یا ... عدم وجود مجموعه های مجهز ورزشی در سطح شهرستان عدم برگزاری کلاس های مربیگری نسبت به سایر شهرستان ها نداشتن فرصت برگزاری یا دیدن مسابقات ورزشی بزرگ
تبعیض		یکسان نبودن سطح علمی اساتید در دانشگاه های برخوردار و غیر برخوردار تبعیض جنسیتی برخی اساتید مقایسه نابرابر برخی اساتید پارتنری بازی در انتخاب استاد درس خویشاوندی یا هم زبانی استاد و دانشجو اعمال نظر شخصی استاد یکسان نبودن اساتید عملی دختر و پسر و مقایسه معدل آنان به صورت یکسان
اخلاق دانشگاهی		رفتار استاد مانند بی احترامی، عدم رعایت شئون اخلاقی بی حوصلگی و بی دقتی استاد در تدریس و نمرات عدم حضور مرتب اساتید ترور شخصیت دانشجو توسط استاد و مدیران دانشگاه ها عدم رعایت موارد اخلاقی در مقاله و کارهای تحقیقاتی به خصوص برخی گرایش ها عدم عدالت در احترام استاد به دانشجو
اساتید		عدم حضور و غیاب استاد عدم تخصص استاد نسبت تعداد استاد به دانشجو فقر قوانین نظارت بر اساتید نظارت های بخشی و سلیقه ای بر اساتید تربیت بدنی
ارزیابی		ارزیابی مقطعی دانشجویان و نه فرآیندی نمرات بدون معیار مناسب (برخی اساتید سلیقه ای نمره می دهند) تداخل یادگیری های قبلی در نمرات دانشجویان نمره دهی بر اساس نمودار
مدیریت کلاس		تصمیمات دیکتاتوری و بدون در نظر گرفتن نظر دانشجویان تجربه قبلی استاد درس خصوصاً دروس عملی مدیریت کلاس توسط اساتید (مدیریت هیجانات و ناآرامی ها) عدم رعایت سرفصل توسط اساتید سبک تدریس نامناسب کم کاری استاد

همان‌طور که اشاره شد یکی دیگر از محورهایی که از کد گذاری داده‌ها به دست آمد، محور راهبردها در برقراری و توسعه عدالت آموزشی در رشته علوم ورزشی دانشگاه جهرم بود. فرآیند کد گذاری آن به صورت شماتیک در جدول شماره ۲ خلاصه شده است.

جدول ۲- راهبردهای برقراری عدالت آموزشی در علوم ورزشی

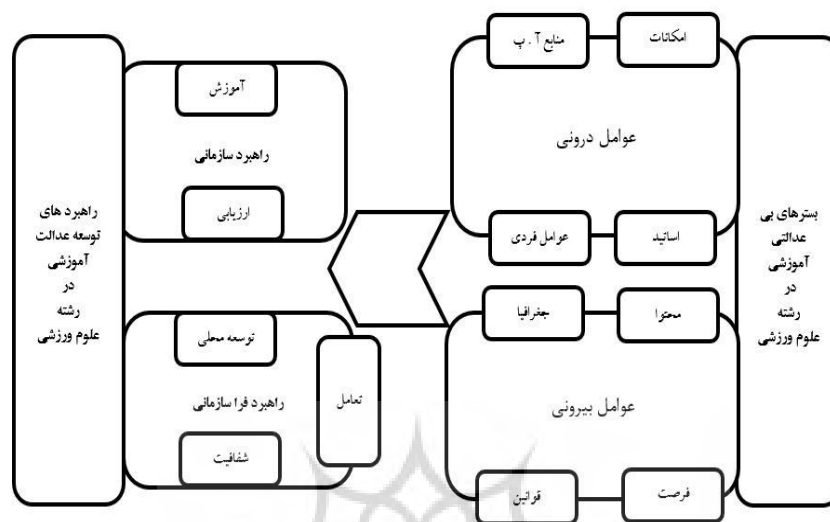
مؤلفه	مقوله	نشان
شفافیت	ارزشیابی	شفافیت در امتیاز دهی و برگزاری آزمون‌های دروس عملی شفافیت در آزمون و نمره دهی دروس تئوری شفافیت در رتبه بندی دانشجویان علوم ورزشی
	گزینش	شفافیت در جذب اساتید هیات علمی شفافیت در انتخاب اساتید عملی و حق التدریس درخواست گزارش‌های ماهانه و سالانه آموزشی اساتید شفافیت در نحوه قبولی دانشجویان تربیت بدنی
آموزش	آزمون	آموزش اساتید با انواع آزمون تئوری آموزش اساتید با نحوه آزمون‌های عملی متناسب با رشته‌های ورزشی آموزش نحوه تدریس در دروس مختلف تئوری و ورزشی
	سیلابس دروس	توجه به نیازهای محلی و منطقه‌ای در دروس تدوین دروس بر حسب آینده نگری تدوین سیلابس‌ها با حداکثر نوسان نظرات نخبگان مناطق
تعامل	تعامل برون دانشگاهی	تفاهم نامه با سازمان‌های محلی استفاده از مربیان بومی نامی شهرها استفاده از ورزشکاران جهت ترویج تجربیات ورزشی توسعه ارتباط با صنعت ورزش محلی و کشوری
	تعامل درون دانشگاهی	ایجاد و شبکه تعامل بین دانشکده تربیت بدنی با اداره تربیت بدنی شبکه تعاملی منسجم بین دانشجویان، اساتید و مدیرگروه ایجاد فضای مجازی مختص مهارت آموزشی ورزشی ایجاد و بهبود منابع جدید و به روز در حوزه ورزش توسعه و بهبود آموزش‌های مجازی

ادامه جدول ۲- راهبردهای برقراری عدالت آموزشی در علوم ورزشی

مؤلفه	مقوله	نشان
توسعه ارزیابی	ارزیابی اساتید	توسعه و بهبود ارزیابی اساتید تربیت بدنی با توجه به ماموریت آنها توسعه و ایجاد روش های عملیاتی ارزیابی مشاهده ای ارزیابی های منطقه ای با توجه به نیازهای محلی
	ارزیابی دانشجویان	برقراری سیستم ارزیابی مبتنی بر ویژگی های شخصیتی توسعه ارزیابی با رویکرد پورتفولیو و چندگانه اهمیت به شرایط امنیتی برای جلوگیری از تقلب در امتحانات توسعه ارزیابی تکوینی و مبتنی بر پیشرفت
توسعه محلی	توسعه دانشگاهی	افزایش خط اعتباری توسعه زیر ساخت های دانشگاه های کم برخوردار استفاده از خیران دانشگاهی و ورزشی استفاده مشترک از امکانات دولتی سایر دانشگاه های همجوار
	بومی گزینی	افزایش و تنظیم مجدد قوانین بومی گزینی توسعه آمایش سرزمینی در حوزه برخورداری استعداد ها

سومین مرحله کدگذاری در پژوهش های گراند تئوری شامل کدگذاری انتخابی یا گزینشی است. درحقیقت، این مرحله فرایند یکپارچه سازی و ایجاد نظریه است. در این پژوهش، نظریه و الگوی نهایی پژوهش براساس روابط متقابل مفاهیم، مقوله ها و دسته بندی های کلی، به ترتیب زیر ارائه شد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

شکل ۱- الگوی توسعه عدالت آموزشی در علوم ورزشی

همان‌طور که در الگوی نهایی شکل ۱ مشخص است، بسترها به صورت خلاصه در دو بخش بیرونی و درونی تقسیم بندی شده‌اند. بخش بیرونی مربوط به فرآیندهای خارج از اراده دانشگاه و مربوطه به محیط فراسازمانی است و بخش درونی مربوط به خود دانشگاه و غالباً درون سازمانی است. در نهایت و با توجه به این بسترها، می‌توان راهبردهایی را برای توسعه عدالت آموزشی در علوم ورزشی پیش گرفت. این راهبردها منتهی از دو بستر مورد شناسایی در سمت چپ الگو بود که الزماً باید به دو راهبرد درونی و بیرونی اشاره نمود که محققان آن را به راهبردهای سازمانی و راهبردهای فراسازمانی بخش بندی نمودند. در راهبرد سازمانی که خود دانشگاه و گروه می‌تواند نقش ایفا کند دو راهبرد در حیطه عدالت آموزش و نوع و بهبود ارزیابی‌ها می‌تواند به کاهش بی‌عدالتی در رشته علوم ورزشی اشاره کرد. در بخش بعدی راهبرد‌ها نیز که فراسازمانی است و گاهی از حیطه دانشگاه و گروه علوم ورزشی خارج است، می‌توان ابتدا به شفافیت قوانین و سپس تعامل با دانشگاه‌ها و ادارت محلی و در مرحله بعد به توسعه‌های محلی اشاره کرد که به نوعی هر سه استراتژی می‌توانند به صورت هم‌افزایی به کاهش بی‌عدالتی آموزشی در سطح گروه، دانشگاه و منطقه منجر گردند.

بحث و نتیجه گیری

هدف تحقیق حاضر ارائه الگوی عدالت آموزشی در رشته علوم ورزشی دانشگاه جهرم بود که از روش کیفی در قالب گراند تئوری برای تدوین این الگو استفاده شد. الگوی نهایی شامل دو بخش اصلی بسترها و راهبردها بود که در ادامه به تفصیل در مورد هر یک از مفاهیم این بخش ها بحث می گردد. در بسترهای عدالت آموزشی، امکانات به عنوان اولین مؤلفه معرفی می شود که از سه مقوله زیرساخت ها، رفاهی و فناوری اطلاعات تشکیل گردیده است. آهنچیان و همکاران (۲۰۱۵) و یزدانی و همکاران (۲۰۱۰) نیز همسو با این تحقیق به زیرساخت ها و امکانات ساختاری، به عنوان عامل سیستمی در عدالت آموزشی در بین اقشار مختلف، اشاره کرده اند. با توجه به این که دانشگاه جهرم، دانشگاهی نوپا است و رشته علوم ورزشی در این دانشگاه یکی از جوان ترین رشته های علوم ورزشی در سطح کشور محسوب می شود، بنابراین دور از انتظار نیست که امکانات زیربنایی، رفاهی و ساختاری، به عنوان اولین و مهم ترین عامل در عدالت آموزشی مورد نظر مصاحبه شوندگان باشد. البته نباید از نظر دور داشت که با توجه به تعداد پایین رشته های علوم ورزشی در دانشگاه های دولتی در سطح استان فارس و حتی جنوب کشور، ضرورت و نیاز به ایجاد این رشته کاملاً محسوس است تا خود به نوعی عدالت توزیعی در این رشته را در این منطقه به وجود آورد. با توجه به این مهم، توجه مسئولین مربوطه در وزارت علوم، اداره کل تربیت بدنی این وزارت و نهادهای مربوطه برای توسعه زیرساخت های مربوط به این رشته در دانشگاه جهرم را بیش از پیش طلب می کند.

دومین بستر در یافته های تحقیق، مربوط به منابع آموزشی و پژوهشی است که در دو سطح کارشناسی و تحصیلات تکمیلی دسته بندی گردید. نتایج عکاشه و همکاران (۲۰۱۰) نیز با نتایج این تحقیق همسو بود که منابع تخصصی را یکی از شرایط عدالت آموزشی بیان می کنند. عدم دسترسی کافی به منابع کتابخانه ای و مجازی در حوزه آموزش برای دانشجویان کارشناسی و در قسمت پژوهش برای دانشجویان کارشناسی ارشد به یکی از چالش های رشته علوم ورزشی دانشگاه جهرم تبدیل شده است که از نظر مصاحبه شوندگان می تواند بسترهای بی عدالتی آموزشی را نسبت به دانشگاه های دیگر به وجود آورد. هزینه، زمان و بلا تکلیفی هایی که در طول ترم به دلیل عدم دسترسی به منابع ایجاد می کند، خود عاملی است که می تواند دانشجوی و استاد را نسبت به بالا بردن پیشرفت و کیفیت تدریس و تحصیل بی انگیزه کند. مشکلاتی که خصوصاً برای دانشجویان ارشد، در انتخاب موضوع، اجرای کار پایان نامه و پروژه های درسی ملال آور و گاه مایوس کننده است. به نظر می رسد که در این قسمت گروه علوم ورزشی باید با کتابخانه دانشگاه نسبت به حل مشکل، راهکارهایی را در پیش گیرند که از جمله می توان به برگزاری نمایشگاه های کوچک کتاب در دانشگاه حداقل دوبرار در سال، معرفی پایگاه های اطلاعاتی در علوم ورزشی و سازوکارهای معرفی دانشجویان این رشته به مراکز معتبر

اطلاعاتی در مرکز استان اشاره کرد. ضمن این که از اساتید و دانشجویان نیز در ابتدای هر ترم می توان در مورد منابع، نیاز سنجی نمود تا راهکارهای بالا کاربردی تر باشد.

در بستر فرصت ها غالباً به تبعیض های و یا تقلب های جنسیتی، قومیتی و سهمیه ای در مراحل مختلف تحصیل مانند قبولی در کنکور و یا ارزیابی های پایانی هر ترم اشاره می کند که به زعم مصاحبه شوندگان، فرصت های موفقیت را از دانشجویان می گیرد و آنها در نسبت به این موارد بدبین می کند. قوانین هم خود به عنوان یک بستر در نظر گرفته شده است که نیاز به بازبینی و اطلاع رسانی برای دانشجویان دارد. به نظر می رسد گروه علوم ورزشی می تواند برای آشنایی دانشجویان با قوانین و دادخواهی های موجه، سخنرانی های و یا جزوه هایی را در جشن معارفه دانشجویان جدید به آنها ارائه دهد. برخی بسترها مانند عوامل فردی نیز تا حد زیادی تغییر ناپذیر است و تنها می توان انعطاف لازم را نسبت به آنها با در نظر گرفتن اصول و قوانین کلی داشت. این عوامل که بیشتر به زندگی شخصی، خانوادگی و تاریخچه فرد بر می گردد می تواند تأثیر یک رویه ثابت را بر روی افراد مختلف تغییر دهد.

راهبردهای به دست آمده با دو رویکرد اصلی و بر اساس قلمرو تأثیرگذاری، در تدوین الگوی نهایی تحقیق در نظر گرفته شد که راهبرد سازمانی و فراسازمانی بودند. در ادامه به بررسی هر یک از این راهبردها پرداخته می شود. اولین راهبرد برای برقراری عدالت آموزشی که از کد گذاری داده ها به دست آمد مربوط به "شفافیت" بود که خود به دو بخش ارزشیابی و گزینش تقسیم می شود. در این راهبرد، تأکید بر نحوه نمره دهی و ارزشیابی دانشجویان در دروس عملی و تئوری بود. بیشتر مصاحبه شوندگان با بیان عباراتی مانند «باید نحوه نمره دهی مشخص باشد» و یا «مفاد امتحانات سلیقه ای نباشد» به شفافیت در ارزشیابی اشاره داشتند. در این بخش گروه علوم ورزشی دانشگاه جهرم می تواند با تعیین یک کمیته تخصصی از اساتید خبره و جلسات مشورتی با دیگر اعضای گروه با توجه به بیان مشکلات مطرحه از طرف نماینده دانشجویان، شیوه ارزشیابی مشخصی را برای درس تئوری و عملی تدوین کند و به عنوان پیشنهاد در اختیار اساتید دروس قرار دهد تا حداکثر امکان شرایط ایجاد یک رویکرد منصفانه و جامع را در ارزشیابی مهیا کند. البته باید توجه داشت که این رویکرد نباید از اصول اساسی دروس مربوطه و اهداف سرفصل فاصله بگیرد و آیین نامه های ابلاغی همراه با نظر اساتید تخصصی باید اساس این رویکرد را شکل دهد.

دومین راهبرد به دست آمده از کد گذاری داده ها، به نام "آموزش" نامگذاری گردید که خود به دو زیر مقوله آزمون و سیلابس دروس تقسیم می شود. در مقوله آموزش نحوه آزمون و تدریس، اساتید علوم ورزشی می توانند طی دوره های دانش افزایی و یا انجام پروژه های تحقیقاتی، با نحوه گرفتن صحیح و استاندارد آزمون ها و تدریس اصولی آشنا شوند. ضمن این که تأکید رئیس دانشکده و مدیران

عالی دانشگاه نیز بر این امر می‌تواند راهگشا باشد. بدیهی است که رعایت حداکثری در استاندارد های این بخش تا حد زیادی می‌تواند احساس بی‌عدالتی را در دانشجویان از بین ببرد و انگیزه آنها را برای ادامه فعالیت های آموزشی افزایش دهد. همچنین سیلابس (سرفصل) دروس از مواردی بود که جزو راهبردهای برقراری عدالت آموزشی بیان گردیده است. مطمئناً با توجه به گستره پهناور کشور ایران و تنوع اقلیمی و اقوامی، این سرفصل ها باید بر اساس نیاز منطقه ای و شرایط بومی هر منطقه تدوین شود که البته در سرفصل های جدیدی که از سال ۱۳۹۵ اجرا گردیده است، تا حدی به این موضوع اهمیت داده شده است و دروس اختیاری متنوعی نسبت به شرایط اقلیمی مختلف تعریف شده است. همچنین مصاحبه شونده‌گان با بیان جملاتی مانند «استاد باید شرایط و مشکلات شخصی را در نظر بگیرد» یا «احساسات و حالات روحی می‌تواند در بین دانشجویان متفاوت باشد» به یکی از راهبردها بنام سنجش حیطه ها عاطفی اشاره داشتند. اگر بتوان حالات روحی و ویژگی های فردی هر دانشجو را در آموزش و خصوصاً ارزیابی دروس مد نظر قرار داد، می‌توان تا حد زیادی در برقراری عدالت آموزشی گام مؤثری برداشت. ولیکن چالشی که در این راهبرد می‌تواند بروز دهد احتمال پیش داوری و تبعیض بیجا است که این امر نیاز به وجدان بیدار و تعهد اساتید علوم ورزشی دارد. باید اشاره کرد که هر یادگیرنده دارای سبک خاصی برای یادگیری است که به آن سبک یادگیری گویند و ناشی از ویژگی های روانی و عاطفی هر شخص است (مام پادی^۱ و همکاران، ۲۰۱۱) که شناخت آن توسط اساتید به ترجیح های سبک تدریس آنان کمک خواهد کرد. هر چند چنین راهبردی به صورت آرمان گرایانه است اما مشاوره ها و ارزیابی های قبل و حین آموزش در طول دوره تحصیل می‌تواند اساتید را از وضعیت نسبی روحی و روانی دانشجویان آگاه و ارزیابی های دقیق تری برای انتخاب نوع تدریس پیش روی آنان قرار دهد.

راهبرد بعدی "تعاملات" است که به دو بخش درون دانشگاهی و برون دانشگاهی تقسیم گردیده است. در تبیین این راهبرد لازم است بیان شود که یکی از مهم ترین معیارهای که دانشجویان و اساتید علوم ورزشی آن را به عنوان تبعیض و بی‌عدالتی می‌دانستند، محرومیت دانشگاه و شهرستان جهرم از کمبودهای رایج رشته علوم ورزشی است. کمبودهایی مانند عدم وجود تجهیزات مناسب ورزشی و آزمایشگاهی، عدم برگزاری کلاس های مربیگری، عدم وجود منابع درسی و تحقیقاتی کافی و شرایط رفاهی نامناسب که هر کدام می‌تواند احساس تبعیض و بی‌عدالتی را در این دانشجویان نهادینه کند. در راهبرد تعاملات برون سازمانی، مدیران ارشد دانشگاه می‌توانند با سازمانهای شهری مانند ادارات تربیت بدنی، شهرداری، آموزش و پرورش و دیگر دانشگاهها، برای رفع نسبی محرومیت های ورزشی قدم بزرگی بردارند که البته نیاز به تفهیم و جلب حمایت آنها از طرف گروه علوم ورزشی دارد. ارتباط

با صنایع ورزشی، استفاده از مربیان و ورزشکاران مجرب شهرستان و برگزاری همایش های ورزشی در سطح محلی از دیگر راهکارهایی است که می تواند به اجرایی شدن این راهبرد کمک مؤثری کند. در کنار این امر، گروه علوم ورزشی هم می تواند با برقراری تعاملات درون سازمانی بین دانشجویان، اساتید و گروه؛ ارتباط با اداره تربیت بدنی دانشگاه؛ استفاده از اساتید دیگر رشته ها در دروس بین رشته ای و ایجاد شبکه های مجازی مدیریت شده، تا حد زیادی زمینه را برای رفع تبعیض، محرومیت ها و ایجاد شرایط عادلانه با دیگر دانشگاه ها فراهم کند.

راهبرد بعدی مربوط به "ارزیابی" است که در دو مقوله ارزیابی اساتید و دانشجویان تقسیم بندی می شود. عباراتی مانند «امتحانات می تواند استانداردتر باشد»، «نیاز به نظارت دقیق تری در امتحانات است» و یا «ارزیابی ها باید متناسب با آموزش ها باشد» اشاره به راهبرد ارزیابی دارد. با توجه به این که یکی از ارکان اصلی برقراری عدالت آموزشی، اساتید علوم ورزشی هستند، ارزیابی ایشان و عملکردشان به نظر یکی از مهم ترین و کاربردی ترین روش ها در برقراری عدالت آموزشی است. برقراری یک سیستم ارزیابی جامع و در عین حال عملیاتی که علاوه بر ارائه نتایج مستقیم، اساتید را نسبت به سیستم و شرایط خود بدبین نکند به راحتی دست یافتنی نیست. برای دستیابی به این سیستم به نظر می رسد که ویژگی های شخصیتی اساتید، نیازها و شرایط محلی و همچنین اهداف درسی به عنوان سه قاعده مهم باید در نظر گرفته شود. نحوه پیاده سازی این سیستم هم در یک کارگروه مشترک از اداره نظارت و ارزیابی، مدیران ارشد و گروه علوم ورزشی قابل اجرا است. در مورد ارزیابی دانشجویان هم می توان راهکارهای مشاهده ای و عینی را با توجه به ویژگی های فردی و خاص علوم ورزشی در پیش گرفت. شاید بتوان با تدوین یک روش ارزیابی عملیاتی و مبتنی بر پیشرفت که مختص به رشته علوم ورزشی باشد بهتر بتوان از هر گونه تبعیض و انحراف در ارزیابی دانشجویان جلوگیری کرد. در این روش می توان از مزایای ارزیابی های چندگانه، پرتفلیو و چند ارزیاب استفاده کرد. همچنین می توان برای استخدام یا بکارگیری اساتید هیئت علمی و یا حق التدریس، روش ارزیابی و امتحان پایان ترم را به عنوان یکی از مهم ترین معیارهای انتخاب مدنظر قرار داد؛ چرا که به جرات می توان گفت ارزیابی و امتحانات درسی یکی از برجسته ترین عوامل هستند که احساس بی عدالتی را در دانشجویان به وجود می آورد.

در راهبرد پایانی که "توسعه محلی" است مصاحبه شوندگان با عبارتی مانند «باید از امتیازات جهرم استفاده کرد» و یا «جهرم استعدادهای فراوانی دارد» بیشتر به توسعه زیرساخت های فیزیکی و فرهنگی اشاره دارد. استفاده از فرصت ها و استعدادهایی که در شهرستان جهرم هستند چه در حوزه عمرانی، مانند جلب نظر خیرین یا مسئولین لشکری و کشوری به زیرساخت های ورزشی و چه در حوزه تدریس و تحصیل، مانند استفاده از پیشکسوتان و قهرمانان بومی، می تواند زمینه لازم برای

توسعه زیربنایی این رشته در گروه علوم ورزشی را فراهم آورد. یکی از مهم‌ترین مواردی که باید در توسعه محلی مدنظر قرار دارد توسعه زیرساخت‌های ورزشی است که مطمئناً تا حدی در برنامه جامع دانشگاه پیش‌بینی گردیده است، ولیکن توجیحات لازم برای توسعه این طرح‌ها در برنامه راهبردی دانشگاه، و نیز تأکید بر تسریع بهره برداری از این زیر ساخت‌ها نیاز به پیگیری گروه علوم ورزشی و به تبع آن، گنجاندن پیش‌بینی‌های لازم در برنامه راهبردی خود گروه دارد.

به هر حال هر دانشگاه با توجه به مؤلفه‌های فرهنگی و اجتماعی و اقتصادی خود و نیز پیشینه آموزشی می‌تواند در جهت کاهش بی‌عدالتی‌های آموزشی گام بردارد. احتمالاً دانشگاه‌های پیش‌رو و تازه تاسیس در این روند می‌توانند در برخی مؤلفه‌ها گام ابتدایی را صحیح‌تر بردارند تا بدعت‌های بی‌عدالتی را ریشه کن نمایند. دانشگاه چهارم به عنوان دومین دانشگاه استان فارس می‌تواند بسیاری از راهبردهای آموزشی و ارزشیابی را در حوزه درون‌سازمانی با سازوکارهای ارائه شده به راحتی به انجام رساند؛ هر چند به مانند بسیاری از سازمان‌ها در بخش فراسازمانی محتاج کارگروهی توسط همه اساتید شهر، استان و گاهی کشور است و این امر به خصوص در حیطه قوانین می‌تواند خودنمایی کند.

منابع

1. Ahanchian, N., Shabani Varaki, B., Mehrmohammadi, M., Amin Khandaghi, M. (2015). Heuristics and Professors' Professional Portfolios: An Alternative for Higher Education Curriculum. *Journal of higher education curriculum studies*, 5(10): 114-152. (Persian)
2. Akasheh Z, Sharif S, Jamshidian A. (2010) Providing and Extending Equal Opportunity and Educational Justice in Education in Isfahan. *refahj*. 10 (37): 287-305 (Persian)
3. Bennett, C., Booth, C., Yeandle, S., & Reeves, D. (2001). *Mainstreaming equality in the committees of the Scottish parliament*. Sheffield: Centre for Regional Economic and Social Research.
4. Bennett, C., Both, C. & Yeadle, S. (2001). *Mainstreaming equality in the committees of the Scottish parliament*. University of strathclyde.
5. Bogotch, I. E. (2002). Educational leadership and social justice: Practice into theory. *Journal of School Leadership*, 12(2): 138-156.
6. Brighouse, H. (2007). Educational justice and socio-economic segregation in schools. *Journal of Philosophy of education*, 41(4): 575-590.
7. Danaee Fard, H, Torabzadeh Jahromi, M S. (2017). An Analysis of the Coherence of the Theory of Justice in Educational Policies of the Islamic Republic of Iran Appraisal Appraisal Approach. *Strategic Management Thought Research*, 11 (1): 73-108. (Persian)

8. Devine, C. (2016). Sex, sport and justice: reframing the 'who' of citizenship and the 'what' of justice in European and UK sport policy. *Sport, Education and Society*, 21(8): 1193-1212.
9. Dolan, G. (2003). Assessing student nurse clinical competency: Will we ever get it right? *Journal of Clinical Nursing*, 12(1): 132-141.
10. Dum, J. (2017). Ends, principles, and causal explanation in educational justice. *Ethics and Education*, 12(2): 184-200.
11. Fanaei, A (1995). *balance in ethics and Religion*. Tehran: Sarat.
12. Harvey, S., Kirk, D., & O'Donovan, T. M. (2014). Sport education as a pedagogical application for ethical development in physical education and youth sport. *Sport, Education and Society*, 19(1): 41-62.
13. Ishimaru, A. M., & Takahashi, S. (2017). Disrupting Racialized Institutional Scripts: Toward Parent-Teacher Transformative Agency for Educational Justice. *Peabody Journal of Education*, 92(3): 343-362.
14. Joyce, K. E., & Cartwright, N. (2018). Meeting our standards for educational justice: Doing our best with the evidence. *Theory and Research in Education*, 16(1): 3-22.
15. Kinloch, V., & Dixon, K. (2018). Professional development as publicly engaged scholarship in urban schools: implications for educational justice, equity, and humanization. *English Education*, 50(2): 147-171.
16. Lalas, J., & Valle, E. (2007). Social justice lenses and authentic student voices: Enhancing leadership for educational justice. *Educational Leadership and Administration: Teaching and Program Development*, 19: 75-102.
17. Leinonen, T. (2001). *Equality of Education-A Comparative Study of Educational Ideologies of the World Bank and the Governments of Zambia in 1971-1996*. Master's thesis. University of Tampere: Department of Education.
18. Levin, H. M. (2017). The economic payoff to investing in educational justice. In *Schools in Transition* (pp. 161-188). Brill Sense.
19. Macleod, C. M. (2018). Just schools and good childhoods: Non-preparatory dimensions of educational justice. *Journal of Applied Philosophy*, 35, 76-89.
20. Mampadi.F, Chen.S, Ghinea.G,Chen.M-P (2011). Design of adaptive hypermedia learning systems: A cognitive style approach. *Computer & Education*, 56, 1003 - 1011.
21. Marshall, C. (2004). Social justice challenges to educational administration: Introduction to a special issue. *Educational Administration Quarterly*, 40(1): 3-13.
22. Merry, M. S. (2008). Educational justice and the gifted. *School Field*, 6(1): 47-70.
23. Mohammadi M A, Dehghan H. (2003). *Education and New Discourses*. Tehran: Research Institute of Education. (Persian)
24. Motahari, M. (1991). *Justice of God*. Tehran: Sadra. (Persian)
25. Salehi, M., & Chari Sarasty, F. (2014). A study of ICT role on educational justice from the view point of secondary school managers in Mazandaran Province. *Information and Communication Technology in Educational Sciences*, 5(1): 43-57. (Persian).
26. Sango, A. Noomeli, M. Mahasti Jouibari, L. (2011). Explaining Educational Justice in Medical Students: A Viewpoint and Experiences of Medical Students. *Journal of Horiz Medical Education Development*, 4 (3): 44-33. (Persian)

27. Sayari, H., Lotfipour, P., & Kazempour, S. (2012). The study of effects of education of IT on developing of educational justice. *Educational Psychology*, 8(23): 2-28. (Persian).
28. Shafiepour Motlagh, F., & Nazari, H. (2013). Proposing a model for influencing e-learning on students' academic achievement. *Educational Technology*, 8(1): 31- 37. (Persian).
29. Taylor, A. (2017). Expanding the Frame: Building Transnational Alliances for Racial and Educational Justice. *Peabody Journal of Education*, 92(3): 405-424.
30. Warren, M. R. (2014). Transforming public education: The need for an educational justice movement. *New England Journal of Public Policy*, 26(1): 11.
31. Yazdani, H.R., Kazemi, M.R., Salimi, G. R., (2010). *Investigating the mediating role of spirituality in the relationship between the dimensions of organizational justice and the consequences of spirituality*. *Journal of Business Management Perspective*, 9(3): 117-133 (Persian).
32. ShirKarami, J., Bakhtiarpour, S. (2014). Evaluating educational inequalities in attaining educational opportunities: A case study of Dehloran`s elementary schools in the academic year 2011-2012. *Journal of Instruction and Evaluation*, 7(26), 41-58.

ارجاع دهی

صفری جعفرلو، حمیدرضا؛ افروزه، محمدصادق. (۱۴۰۰). الگوی توسعه عدالت آموزشی در رشته علوم ورزشی (مطالعه موردی دانشگاه جهرم). *پژوهش در ورزش تربیتی*، ۹(۲۲): ۹۷-۱۲۰. شناسه دیجیتال: 10.22089/res.2019.7156.1634

Safari Jafarloo, H. R; Afrozeh, M. S. (2021). Development Model of Educational Justice in the Field of Sport Sciences (Case Study of Jahrom University). *Research on Educational Sport*, 9(22): 97-120. (Persian). DOI: 10.22089/res.2019.7156.1634